

**ΠΑΝΤΕΙΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

**PANTEION UNIVERSITY OF SOCIAL AND POLITICAL SCIENCES
DEPARTMENT OF ECONOMIC & REGIONAL DEVELOPMENT**

**Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
“Εφαρμοσμένων Οικονομικών και Περιφερειακής Ανάπτυξης”
Κατεύθυνση Αστικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης
Ειδίκευση: «Περιφερειακού & Τοπικού Αναπτυξιακού Προγραμματισμού»**

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

A. ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ - ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΤΙΤΛΟΣ: Περιφερειακός Προγραμματισμός: Ευρωπαϊκή, Εθνική, Περιφερειακή και Τοπική Διάσταση
2. ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΟ ΜΙΚΤΟ
3. ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ
4. ΤΥΠΙΚΟ ΕΞΑΜΗΝΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Α Β
5. ΩΡΕΣ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: ΘΕΩΡΙΑ :2 ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ-ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ: 2
6. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ (ECTS): 7,5

B. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το περιεχόμενο του μαθήματος αναφέρεται στην ολοκληρωμένη παρουσίαση του θεωρητικού και μεθοδολογικού υποβάθρου του περιφερειακού και τοπικού αναπτυξιακού προγραμματισμού, σε διεθνές και εθνικό επίπεδο, καθώς και στην ανάλυση του πλαισίου διαμόρφωσης και άσκησης του περιφερειακού και τοπικού επιχειρησιακού προγραμματισμού στην Ελλάδα.

Προς την κατεύθυνση αυτή, στο συγκεκριμένο μάθημα θα εξετασθούν:

- η θεωρία και οι βασικές αρχές του προγραμματισμού,
- τα είδη και τα μέσα του προγραμματισμού και η διεθνής εμπειρία,
- η περιφερειακή πολιτική και το πλαίσιο του περιφερειακού προγραμματισμού στην Ευρωπαϊκή Ένωση,
- το περιεχόμενο, η μεθοδολογία διαμόρφωσης και υλοποίησης των ελληνικών επιχειρησιακών προγραμμάτων στο πλαίσιο της περιφερειακής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και
- ο επιχειρησιακός προγραμματισμός των ΟΤΑ στο νέο θεσμικό πλαίσιο για την Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα (Πρόγραμμα «Καλλικράτης»).

Γ. ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ

Α. Παπαδασκαλόπουλος, Ο. Παπαδάκη, Μ. Χριστοφάκης, Β. Αυδίκος

Δ. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

Π. Λουκάκης

Ε. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ/ΑΝΑ ΕΒΔΟΜΑΔΑ

1. Θεωρητικές Προσεγγίσεις, Έννοια και Περιεχόμενο, Μεθοδολογία και Εξέλιξη του Περιφερειακού Προγραμματισμού
2. Ευρωπαϊκή Ένωση: Λόγοι άσκησης, εξέλιξη και καθιέρωση της Περιφερειακής Πολιτικής (Πολιτικής Συνοχής) και του Προγραμματισμού
3. Ευρωπαϊκή Ένωση: Ο Ευρωπαϊκός Προϋπολογισμός, η κατανομή του, τα μέσα του και η διαχείριση των πόρων της Πολιτικής Συνοχής
4. Ευρωπαϊκή Ένωση: Περιοχές Επιλεξιμότητας της Πολιτικής Συνοχής και Περιφερειακός Προγραμματισμός
5. Κρατικές Ενισχύσεις Περιφερειακού Χαρακτήρα
6. Εισαγωγή στην Χωροταξία (αντικείμενο, έννοιες κ.λ.π)
7. Χωροταξικός Σχεδιασμός (μεθοδολογικές προσεγγίσεις, κλίμακες αναφοράς, διεθνής εμπειρία)
8. Βασικές Έννοιες και δομή των Αναπτυξιακών Προγραμμάτων
9. Το Πλαίσιο Άσκησης και Χρηματοδότησης, η Οργάνωση και η Διαχείριση του Περιφερειακού Προγραμματισμού στην Ελλάδα
10. Ο Χωροταξικός Σχεδιασμός στην Ελλάδα (Γενικό και Περιφερειακά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού στην Ελλάδα)
11. Τοπική Ανάπτυξη και Αναπτυξιακή Στρατηγική σε Τοπικό Επίπεδο
12. Επιχειρησιακός Σχεδιασμός των Ο.Τ.Α.
13. Τάσεις και Προβληματισμοί στον Ελληνικό και Ευρωπαϊκό Περιφερειακό Προγραμματισμό

Σεμινάρια:

- Χωροταξικός σχεδιασμός σε τοπικό επίπεδο (ΓΠΣ, ΣΟΑΠ, ΣΧΟΑΠ κ.λ.π)
- Διερεύνηση της τοπικότητας και του κλαδικού δυναμισμού σε τοπικό επίπεδο- Εφαρμογές από την ελληνική πραγματικότητα
- Παρουσίαση μελέτης περίπτωσης Επιχειρησιακού Προγράμματος ΟΤΑ

ΣΤ. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Ενδιάμεση Εργασία

Τελική Εξέταση

Ζ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ-ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ελληνική

- Βιβλία

Παπαδασκαλόπουλος Αθ., Χριστοφάκης Μ., 2009, *Περιφερειακός Προγραμματισμός*, Β΄ Έκδοση, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.

Παπαδάκη Ο., 2010, *Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση και Πολιτικές Αλληλεγγύης*, Αναθεωρημένη έκδοση, Εκδόσεις Κριτική Αθήνα.

Χριστοφάκης, Μ., 2001, *Τοπική ανάπτυξη και περιφερειακή πολιτική*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.

Παπαδασκαλόπουλος Αθ., 2009, *Πρότυπα και Πολιτικές Περιφερειακής Ανάπτυξης*, Β΄, Εκδόσεις Διόνικος, Αθήνα.

Πολύζος Σ. 2011, *Περιφερειακή Ανάπτυξη*, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

- Άρθρα

Κουρτέσης Αρτ. και Αυδίκος Β., 2013, Η νέα πολιτική Οικονομικής, Κοινωνικής και Εδαφικής Συνοχής 2014-2020, μια πρώτη ανάλυση και κριτική, *Γεωγραφίες*, 21.

Παπαδασκαλόπουλος Αθ., Χριστοφάκης Μ., Το πλαίσιο και η εφαρμογή του Περιφερειακού Προγραμματισμού στην Ελλάδα, *Αγορά Χωρίς Σύνορα, Τριμηνιαία Επιθεώρηση Διεθνούς Οικονομίας και Πολιτικής*, Τόμος 9 (Τεύχος 1), Ιούνιος – Ιούλιος – Αύγουστος 2003, σσ. 49-71.

Χριστοφάκης Μ., Τοπική Ανάπτυξη και Αναπτυξιακή Στρατηγική για τα Τοπικά Κέντρα Ανάπτυξης, *ΤΟΠΟΣ, Επιθεώρηση Χωρικής Ανάπτυξης, Σχεδιασμού και Περιβάλλοντος*, Τεύχος 22-23, 2004, σσ. 121-133.

Ξενόγλωσση

- Books

Hall P., and Tewdwr-Jones Mark, 2010, *Urban and Regional Planning*, Taylor and Francis, London.

Stimson, R.J., Stough, R.R., Roberts, B.H., 2006, *Regional Economic Development, Analysis and Planning Strategy*, Springer, Berlin.

Blakely J. E., and Green Leigh N., 2010, *Planning Local Economic Development, Theory and Practice*, Sage, California.

Konsolas N., Papadaskalopoulos A., Plaskovitis I., 2001, *Regional Development in Greece*, Springer, Berlin.

- Papers in Refereed Journals

Avdikos V and Chardas A., 2015 (forthcoming), European Union Cohesion Policy post 2014: more (place based and conditional) growth- less redistribution and cohesion, *Territory, Politics, Governance*.

Christofakis M., and Papadaskalopoulos A., 2011, Cohesion policy and regional disparities: The recent experience of Greece, *Local Economy*, Vol. 26(6-7), pp. 517-531.

Christofakis M., and Gkouzos A., 2014, Exploration of Localness in the context of Economic Base: Accessing evidence from Greek prefectures, *Review of Urban and Regional Development Studies*, Vol. 26(3), pp. 189-202.